

**CONFERENTIE OVER DE TOETREDING
TOT DE EUROPESE UNIE
– MONTENEGRO –**

**Brussel, 13 maart 2026
(OR. en)**

AD 8/26

LIMITE

CONF-ME 7

TOETREDINGSDOCUMENT

Betreft: GEMEENSCHAPPELIJK STANDPUNT VAN DE EUROPESE UNIE
- Hoofdstuk 21: trans-Europese netwerken

Onderhandelingshoofdstuk 21: trans-Europese netwerken

Dit standpunt van de Europese Unie is gebaseerd op haar algemene standpunt voor de toetredingsconferentie met Montenegro (AD 23/12 CONF-ME 2) en is onderworpen aan de daarin vastgelegde onderhandelingsbeginselen, met name:

- een standpunt dat een partij ten aanzien van een van de hoofdstukken van de onderhandelingen inneemt, loopt geenszins vooruit op het standpunt van die partij ten aanzien van andere hoofdstukken;
- akkoorden, ook deelakkoorden, die tijdens de onderhandelingen over achtereenvolgens te behandelen hoofdstukken worden bereikt, kunnen pas als definitief worden aangemerkt wanneer een algeheel akkoord is bereikt;
- de in de punten 24, 28, 41 en 44 van het onderhandelingskader geformuleerde vereisten.

De EU spoort Montenegro ertoe aan zijn beleid verder aan te passen aan het EU-acquis, met dien verstande dat vóór de toetreding bijkomend acquis in werking kan treden, om te zorgen voor de doeltreffende uitvoering en handhaving ervan, en om reeds vóór de toetreding beleidsmaatregelen en instrumenten te ontwikkelen die zoveel mogelijk aansluiten bij die van de EU. De EU verwacht dat alle infrastructuurprojecten die in het kader van intergouvernementele overeenkomsten worden ontwikkeld, niet in strijd zijn met het EU-acquis inzake overheidsopdrachten. Er moet behoedzaam worden omgesprongen met de interpretatie, toepassing en uitvoering van deze overeenkomst. De EU zal nauwlettend toezien op deze uitvoering.

De EU neemt er nota van dat de nationale infrastructuurplanning van Montenegro in overeenstemming is met de doelstellingen van het beleid van de Unie inzake het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T). In overeenstemming met deze aanpak weerspiegelt de planning van Montenegro het strategische belang van het verbeteren van de regionale connectiviteit, zowel binnen de Westelijke Balkan als met de Europese Unie.

De EU is ingenomen met de actieve deelname van Montenegro aan de EU-strategie voor de Adriatisch-Ionische regio en de EU-strategie voor het Donaugebied, door bij te dragen aan de ontwikkeling en uitvoering van regionale projecten die de connectiviteit, duurzame mobiliteit en integratie met de trans-Europese vervoers- en energienetwerken verbeteren.

De EU neemt er nota van dat Montenegro in zijn onderhandelingsstandpunten AD 26/14 CONF-ME 20 en AD 04/26 CONF-ME 4 het op 25 december 2025 voor hoofdstuk 21 geldende acquis aanvaardt, en verklaart dat het in staat is dat acquis vanaf de toetreding tot de Europese Unie uit te voeren.

Vervoersnetwerken

De EU neemt er nota van dat Montenegro zijn strategische vervoersplanning heeft afgestemd op de doelstellingen van het acquis op het gebied van trans-Europese vervoersnetwerken (TEN-T). De EU neemt er nota van dat Montenegro verklaart bij de toetreding voldoende vooruitgang te zullen hebben geboekt met betrekking tot de TEN-T-doelstellingen.

De EU verzoekt Montenegro de herziening van zijn strategie voor de ontwikkeling van het vervoer, waarin onder meer prioritaire infrastructuurprojecten op het gebied van wegvervoer en spoorwegen worden vastgesteld en zal worden gezorgd voor afstemming op de doelstellingen van de nieuwe TEN-T-verordening (Verordening (EU) 2024/1679), te voltooien. Nu de herziene strategie is aangenomen, moedigt de EU Montenegro aan ervoor te zorgen dat deze daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

De EU is ingenomen met de samenwerking van Montenegro in het kader van het regionaal uitgebreid vervoersnetwerk van het waarnemingscentrum voor vervoer in Zuidoost-Europa bij het vaststellen van prioritaire infrastructuurprojecten in Montenegro. Deze samenwerking is sinds 2019 voortgezet in het kader van de Vervoersgemeenschap, waaraan Montenegro actief heeft deelgenomen, onder meer bij de inspanningen om de regionale samenwerking voor de uitvoering van de uitbreiding van het TEN-T in de regio te bevorderen.

De EU neemt er nota van dat Montenegro maatregelen heeft genomen om beter rekening te houden met de budgettaire gevolgen van leningen voor de financiering van infrastructuurprojecten, door middel van een betere begrotingsplanning en overeenkomstig de vereisten van de EBWO en de EIB. Wat toekomstige geplande investeringen betreft, moedigt de EU Montenegro aan te zorgen voor een zorgvuldige planning en volgorde van projecten. Montenegro zal middelen uit zijn nationale begroting en van internationale kredietverstrekkers moeten combineren, rekening houdend met zijn budgettaire ruimte.

De EU neemt er nota van dat Montenegro met de Europese Commissie overeenstemming heeft bereikt over het toekomstige TEN-T-netwerk voor Montenegro (zie kaarten in bijlage 1) en over een lijst van prioritaire projecten in de vervoerssector. Deze overeenkomsten voldoen aan het eerste en het tweede ijkpunt voor de afronding van de onderhandelingen (doc. AD 6/15 CONF-ME 5).

De EU verwacht dat Montenegro de administratieve capaciteit verder versterkt die nodig is om de verantwoordelijkheden in het kader van de Connecting Europe Facility, die al bestaat voor zowel vervoers- als energienetwerken, op zich te nemen, en roept Montenegro op de resterende posten in te vullen. In dit verband neemt de EU er nota van dat de Montenegrijnse regering een routekaart voor deelname aan de Connecting Europe Facility 2025-2027 heeft aangenomen, waarin maatregelen zijn opgenomen om de institutionele en administratieve capaciteit van Montenegro uiterlijk op de dag van toetreding tot de EU verder te hebben versterkt. Deze activiteiten voldoen aan het derde ijkpunt voor de afronding van de onderhandelingen (doc. AD 6/15 CONF-ME 5).

De EU verwacht van Montenegro dat het de genoemde routekaart volledig uitvoert, met inbegrip van de aanwerving en opleiding van relevant personeel en de ontwikkeling van passende administratieve structuren. De EU zal het proces tot de toetreding nauwlettend volgen.

Energienetwerken

De EU neemt nota van de informatie die Montenegro heeft verstrekt over de ontwikkelingen betreffende de verbindingen van zijn elektriciteitsnetwerk met andere landen van de Westelijke Balkan en Italië.

De EU neemt nota van de informatie die Montenegro heeft verstrekt over haar deelneming in de ontwikkeling van een regionale gaspijpleiding, de Ionisch-Adriatische pijpleiding. Om de EU-doelstellingen inzake klimaatneutraliteit te verwezenlijken, moedigt de EU Montenegro aan zo veel mogelijk energiezekerheid te bereiken door over te schakelen op het decarboniseren van zijn energiesysteem, waarbij lokale hulpbronnen worden gebruikt, de blootstelling aan externe voorzieningsrisico's vermindert en een veerkrachtige, moderne energiesector wordt ondersteund. Deze aanpak vergroot de onafhankelijkheid op lange termijn veel doeltreffender dan de uitbreiding van de infrastructuur voor fossiele brandstoffen. De EU moedigt Montenegro aan mogelijkheden te onderzoeken voor verdere diversificatie en decarbonisatie, om de belangrijkste elektriciteitsinfrastructuur te voltooien.

De EU is ingenomen met de aanneming door Montenegro van de wet inzake grensoverschrijdende energie-infrastructuurprojecten, die in overeenstemming is met de TEN-E-verordening. De EU verwacht van Montenegro dat het zich volledig en tijdig aanpast aan de resterende elementen van de TEN-E-verordening, met name wat betreft de bepalingen in verband met het vergunningverleningsproces, het procedurehandboek, inspraak van het publiek en transparantie, en dat het zorgt voor de volledige uitvoering van de wetgeving die in overeenstemming is met de TEN-E-verordening, zoals vereist door het Verdrag tot oprichting van de Energiegemeenschap. Dit zal Montenegro ondersteunen bij de verdere integratie van zijn netwerken met de buurlanden, de versnelling van vergunningsprocedures en de verdere afstemming op de doelstellingen van de Unie inzake klimaatneutraliteit.

* * *

Gezien het bovenstaande, neemt de EU er nota van dat in dit stadium niet verder over dit hoofdstuk hoeft te worden onderhandeld.

De voortgang die met de aanpassing aan en de uitvoering van het EU-acquis wordt gemaakt, zal tijdens de hele duur van de onderhandelingen worden bewaakt. De EU onderstreept dat zij bijzondere aandacht zal besteden aan het toezicht op alle bovengenoemde specifieke vraagstukken, zodat de administratieve capaciteit van Montenegro, zijn vermogen om het acquis in dit hoofdstuk uit te voeren en te laten naleven, alsook de voltooiing van de aanpassing van de wetgeving kunnen worden gewaarborgd. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan het verband van dit hoofdstuk met andere onderhandelingshoofdstukken. De overeenstemming van de wetgeving van Montenegro met het EU-acquis en het vermogen van Montenegro om het acquis uit te voeren kunnen pas in een later stadium van de onderhandelingen definitief worden beoordeeld. De EU verzoekt Montenegro om, naast alle informatie die de EU met het oog op de onderhandelingen over dit hoofdstuk kan verlangen en die aan de conferentie moet worden verstrekt, regelmatig gedetailleerde schriftelijke informatie aan de stabilisatie- en associatieraad te verstrekken over de voortgang van de uitvoering van het acquis en de versterking van zijn administratieve capaciteit.

Gezien alle bovenstaande overwegingen zal de EU, indien nodig, te gelegener tijd op dit hoofdstuk terugkomen.

De EU neemt er nota van dat Montenegro in zijn onderhandelingsstandpunten AD 26/14 CONF-ME 20 en AD 04/26 CONF-ME 4 het op 25 december 2025 voor hoofdstuk 21 geldende acquis aanvaardt. De EU neemt er voorts nota van dat Montenegro verklaart de aanpassing van zijn beleid aan het acquis te zullen voortzetten en in staat te zijn het acquis vanaf zijn toetreding tot de Europese Unie uit te voeren.

Voorts herinnert de EU eraan dat er tussen 25 december 2025 en de afsluiting van de onderhandelingen nieuw acquis kan zijn ontstaan.

INDICATIEVE KAARTEN VAN HET TRANS-EUROPEES VERVOERSNETWERK
UITGEBREID TOT MONTENEGRO¹

¹ Zoals opgenomen in bijlage IV bij Verordening (EU) 2024/1679.

Indicatieve uitbreiding tot buurlanden
Kernnetwerk & uitgebreid netwerk: goederenvervoer per spoor,
havens en overslagterminals voor weg- en spoorvervoer (RRT)
Westelijke Balkan

Spoorwegen in kernnetwerk	Spoorwegen in uitgebreid kernnetwerk	Spoorwegen in uitgebreid netwerk	Uitgebr. kern	Stedelijke knooppunten
— Conventioneel	— Conventioneel	— Conventioneel	↓ Haven	● Hoofdstad
— Conventioneel / nieuwbouw	— Conventioneel / nieuwbouw	- - - Conventioneel / nieuwbouw	ⓘ RRT	● Stedelijk knooppunt
— ≥ 200 km/u	— ≥ 200 km/u	— ≥ 200 km/u		
— ≥ 200 km/u / nieuwbouw	— ≥ 200 km/u / nieuwbouw	— ≥ 200 km/u / nieuwbouw		
		↔ Gepland		

TENtec

Indicatieve uitbreiding tot buurlanden Kernnetwerk & uitgebreid netwerk: passagiersvervoer per spoor en luchthavens **Westelijke Balkan**

Spoorwegen in kernnetwerk	Spoorwegen in uitgebreid kernnetwerk	Spoorwegen in uitgebreid netwerk	Uitgebr. kern	Stedelijke knooppunten
<ul style="list-style-type: none"> Conventioneel Conventioneel / nieuwbouw ≥ 200 km/u ≥ 200 km/u / nieuwbouw 	<ul style="list-style-type: none"> Conventioneel Conventioneel / nieuwbouw ≥ 200 km/u ≥ 200 km/u / nieuwbouw 	<ul style="list-style-type: none"> Conventioneel Conventioneel / nieuwbouw ≥ 200 km/u ≥ 200 km/u / nieuwbouw Gepland 	<ul style="list-style-type: none"> Lucht-havens 	<ul style="list-style-type: none"> Hoofdstad Stedelijk knooppunt

Indicatieve uitbreiding tot buurlanden
Kernnetwerk & uitgebreid netwerk: wegen, havens,
overslagterminals voor weg- en spoorvervoer en luchthavens
Westelijke Balkan

Wegen in kernnetwerk	Wegen in uitgebreid kernnetwerk	Wegen in uitgebreid netwerk	Uitgebreid kernnetwerk	Stedelijke knooppunten
— Weg - - - Weg / nieuwbouw	— Weg - - - Weg / nieuwbouw	— Weg - - - Weg / nieuwbouw - - - - - Gepland	⚓ ⊕	● Haven ● RRT ⊕ Luchthaven ● Hoofdstad ● Stedelijk knooppunt

